

GELİR VERGİSİ KANUNU'NUN 89. MADDESİ KAPSAMINDA EĞİTİM ve SAĞLIK HARCAMALARININ YILLIK BEYANNAME VEREN MÜKELLEFLER TARAFINDAN İNDİRİM OLARAK KULLANILMASI

IMPLEMENTATION OF DISCOUNT ON EDUCATION AND HEALTH PAYMENTS BENEFITED BY THE TAXPAYERS WHO DECLARES THEIR INCOME ANNUALLY IN THE CONTEXT OF ARTICLE 89 OF INCOME TAX LAW

Merve Hayriye KILIÇ*

Öz

Günümüzde son derece yaygınlaşan özel sağlık ve eğitim kurumları toplumda maddi açıdan birçok kesime hitap etmekte ve okul çağında çocuğu olan bir çok anna-baba tarafından da özel eğitim kurumları, bu kurumlara ait kreş veya dershaneler, yurt veya pansiyonlarını tercih etmekte veya sağlık ile ilgili işlemleri için özel hastaneleri tercih etmektedirler.

Mükellefler tarafından nihai tüketici sıfatıyla yapılan bu harcamalar aynı zamanda toplumsal eğitim ve sağlık düzeyi ile de ilgili olduğundan, sosyal devlet ilkelerinin bir gerekliliği de olarak bu yükün tamamını mükelleflerin sırtına bırakmak yerine devletçe paylaşılması amacıyla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile birtakım düzenlemeler yapılmıştır.

Çalışmamızda, yapılan harcamaların hangi koşullarda devletçe sağlanan imkanlardan yararlanacağı, matrahın tespitinde dikkat edilmesi

ABSTRACT

Due to the fact that private health and education institutions has become increasingly widespread today , many parents prefer private education institutions, nurseries or lecture halls belonging to these institutions, dormitories, pensions and private hospitals.

Since these expenditures made by taxpayers as consumers are also related to social education and health level, considering the necessity of social state principles, provisions made in Income Tax Law no. 193 to share the burden of taxation.

In our work, an analysis study was conducted on the conditions the expenditures made will benefit from the possibilities provided by the state, and what is needed to be taken into consideration in determining the tax base.

Keywords: Income Tax Law, article 89, education and health payment

* Vergi Mufettiş Yardımcısı

M.G.T.: 16.12.2016 / M.K.T.: 23.01.2017

gereken hususların neler olduğu gibi konular hakkında bir analiz çalışması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: GVK, 89. Madde, Eğit-
tim ve Sağlık Harcaması

1- GİRİŞ

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun¹ (GVK) verginin mevzuu başlıklı 1. maddesine göre, “Gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tâbidir. Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır.” Yani, gerçek kişilerce elde edilen kazanç ve iratlardan bu kazanç ve iratların elde edilmesi ile ilgili olarak yapılan giderlerin düşülmesinden sonra kalan safi miktar üzerinden vergilendirme yapılacaktır.

GVK’da mükelleflerin gelirlerinden/kazançlarından indirebileceği giderler sınırlı olarak bahsi geçen kanunun 40, 57, 63, 68, 74 ve 89. maddelerinde sayılmıştır. GVK’nın 89. maddesi hükmüne göre, mükellefler yıllık beyanname ile bildirecekleri gelirlerden, maddede bentler halinde sayılan ödemeleri, gelirin safi miktarının tespitinde indirim kalemi olarak dikkate alabileceklerdir.

2- 193 SAYILI KANUNA GÖRE EĞİTİM ve SAĞLIK HARCAMALARININ BEYANNAME ÜZERİNDE İNDİRİMİ ve İNDİRİM HAKKININ ŞARTLARI

GVK 89/2. maddesinde eğitim ve sağlık harcamalarının gelir vergisi beyannamesi düzenlenirken “Diğer İndirimler” kapsamında beyanname üzerinde indirilebilmesi için gerekli olan koşullar açıklanmıştır. Buna göre,

“Gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden aşağıdaki indirimler yapılabilir;

Beyan edilen gelirin % 10’unu aşmaması, Türkiye’de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları.”

2.1- Öncelikle Mükellefin Elde Ettiği Gelirleri Dolayısı ile Yıllık Beyanname Vermesi Gerekmetedir

“Gelirin Toplanması ve Beyan” başlıklı GVK 85. maddesine göre, “Mükellefler, ikinci maddede yazılı kaynaklardan bir takvim yılı içinde ettikleri kazanç ve iratları için bu kanunda aksine hüküm olmadıkça yıllık beyanname verirler. Bu kanuna göre beyanı gereken gelirlerin yıllık beyannameye toplanması zorunludur.

Tacirlerle çiftçiler ve serbest meslek erbabı ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden kazanç temin etmemiş olsalar bile, yıllık beyanname verirler. Bu hüküm şirketlerin faaliyet ve tasfiye dönemlerine şamil olmak üzere kolektif şirket ortakları ile komanditeler hakkında da uygulanır.”

GVK 89-2. maddesinde yer alan eğitim ve sağlık harcamalarında indirim hakkından yararlanabilmenin ön koşulu olan “beyan edilebilir gelirin bulunması” kriteri göz önüne alındığında, kazanç elde

¹ 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, Resmi Gazete Tarihi: 06.01.1961 Sayısı: 10700

etmese dahi beyanname verme zorunluluğu olan ticari kazanç, zirai kazanç (gerçek usulde vergilendirilen), serbest meslek kazancı sahiplerinin yanı sıra, GVK 86.madde kapsamında değerlendirilmeyen, beyanname verilmeyecek haller dışında kalan, ticari, zirai ve mesleki kazanç sahipleri ile menkul ve gayrimenkul sermaye iratları, değer artışı kazançları, arazi kazançları ve ücretleri dolayısıyla yıllık Gelir Vergisi beyannamesi veren tam ve dar mükellefler eğitim ve sağlık harcamalarını gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapabilirler.

2.2- Mükellef Tarafından Yapılan Eğitim/Sağlık Harcamasının Toplam İndirilebilecek Tutarı Kanun Koyucu Tarafından Beyan Edilen Gelirin %10'u ile Sınırlandırılmıştır

Kanun koyucu, yapılacak olan indirimi beyan edilen gelirin %10'u ile sınırlı tutmuştur. Burada önemli olan, "beyan edilen gelir"e ulaşılırken yapılan diğer işlemlerin eksiksiz olarak yerine getirilmesi ve beyannamede ilgili satırların doğru bir biçimde doldurulmuş olmasıdır. Aksi halde beyan edilen gelir eksik/fazla tespit edilecek ve bu durum vergi matrahında aşınmalara sebebiyet verebilecektir.

Bu durumu beyanname üzerinde gösterecek olursak,

a) Ticari Kazançlarda:

TABLO-2 TİCARİ KAZANÇLARA İLİŞKİN BİLDİRİM (***)										
Sıra No.	Teşebbüs veya Ortaklığın Unvanı	Teşebbüs veya Ortaklığın Vergi Kimlik No.(*)	Faaliyet Konusu	Pay Oranı	Kar		Zarar		Kesilen Gelir Vergisi (****)	
					(TL)	(Kr)	(TL)	(Kr)	(TL)	(Kr)
7										
8										
9										
10					Toplam					
11	SGK Primi (Bağ-Kur) (*****)									
12	Yatırım İndirimi İstisnası									
13	İndirimler Toplamı (11+12)									
14	Beyan Edilen Ticari Kazançlar Toplamı (10-13) (Beyannamenin 17 No. lu satırına aktarılacaktır.) (*****)									

Yıllık gelir vergisi beyannamesinin ek föyünde yer alan "Ticari Kazançlara İlişkin Bildirim" kısmında yer alan 11 ve 12. satırlardaki indirimler yapıldıktan sonra 14. satıra yazılan tutar daha sonra beyannamenin ön yüzündeki 17. satıra yazılır. Yani "beyan edilecek gelir"e ulaşabilmek için öncelikle ticari kazançtan (varsa) SGK-Bağ kur primleri ve Yatırım indirimi istisnası düşülmesi gerekmektedir. Görüldüğü üzere, beyanname ekinin 14.satırında da "Beyan Edilen Ticari Kazançlar Toplamı" olarak belirtilmektedir.

b) Basit Usule Tabi Ticari Kazançlar:

TABLO-4 BASİT USULDE TİCARİ KAZANÇLARA İLİŞKİN BİLDİRİM										
Sıra No.	Teşebbüs veya Ortaklığın Unvanı	Teşebbüs veya Ortaklığın Vergi Kimlik No.(*)	Faaliyet Konusu	Pay Oranı	Kar		Zarar		Kesilen Gelir Vergisi (****)	
					(TL)	(Kı)	(TL)	(Kı)	(TL)	(Kı)
15										
16										
17	Toplam									
18	SGK Primi (Bağ-Kur) (*****)									
19	Engellilik İndirimi									
20	İndirimler Toplamı (18+19)									
21	Beyan Edilen Ticari Kazançlar Toplamı (17-20) (Beyannamenin 17 No. lu satırına aktarılacaktır.) (*****)									

Yıllık gelir vergisi beyannamesinin ek föyünde yer alan “Basit Usulde Ticari Kazançlara İlişkin Bildirim”² kısmında yer alan 18 ve 19. satırlardaki indirimler yapıldıktan sonra 21. satıra yazılan tutar daha sonra beyannamenin ön yüzündeki 17. satıra yazılır. Yani “beyan edilecek gelir”e ulaşabilmek için öncelikle basit usulde tespit edilen ticari kazançtan (varsa) SGK - Bağ-Kur primleri ve engellilik indirimi³nin düşülmesi gerekmektedir. Görüldüğü üzere, beyanname ekinin 21.satırında da “Beyan Edilen Ticari Kazançlar Toplamı” olarak belirtilmektedir.

c) Zirai Kazançlarda:

TABLO-6 ZİRAİ KAZANÇLARA İLİŞKİN BİLDİRİM (*)						
	Kar		Zarar		Kesilen Gelir Vergisi (**)	
	(TL)	(Kı)	(TL)	(Kı)	(TL)	(Kı)
22 Zirai Kazançlar Toplamı (Ek Bildirimden)						
23 SGK Primi (Bağ-Kur) (***)						
24 Yatırım İndirimi İstisnası						
25 Beyan Edilen Ticari Kazançlar Toplamı (Beyannamenin 18 No. lu satırına aktarılacaktır.)						

Yıllık gelir vergisi beyannamesinin ek föyünde yer alan “Zirai Kazançlara İlişkin Bildirim” kısmında yer alan 23 ve 24. satırlardaki indirimler yapıldıktan sonra 26. satıra yazılan tutar daha sonra beyannamenin ön yüzündeki 18. satıra yazılır. Yani “beyan edilecek gelir”e ulaşabilmek için öncelikle zirai kazançtan (varsa) SGK - Bağ-Kur primleri ve yatırım indirimi istisnası düşülmesi gerekmektedir. Görüldüğü üzere, beyanname ekinin 26.satırında da “Beyan Edilen Zirai Kazançlar Toplamı” olarak belirtilmektedir.

² Detaylı bilgi için bkz. 193 Sayılı GVK madde 47-48-51, 95/6430 Sayılı BKK ile Gerçek Usulde Vergilendirme Kapsamına Alınan Mükellefler, 92/2683 Sayılı BKK ile Gerçek Usulde Vergilendirme Kapsamına Alınan Mükellefler

³ 193 sayılı GVK/89-3. maddesine göre basit usulde ticari kazancın tespitinde engellilik indiriminden basit usulde ticari kazanç sahipleri sadece kendisi adına yararlanma hakkına sahiptir.

d) Serbest Meslek Kazançlarında:

TABLO-7 SERBEST MESLEK KAZANÇLARINA İLİŞKİN BİLDİRİM

Sıra No.	Adı Soyadı / Ortaklığın Unvanı	Faaliyetin Türü	Gayrisafi Hasılat	İndirilecek Giderler	Pay Oranı	Kar (Hisseye İlişkin Eden Tutar)	Zarar (Hisseye İlişkin Eden Tutar)	Kesilen Gelir Vergisi (Hisseye İlişkin Eden Tutar) (**)
			(TL) (Kı)	(TL) (Kı)		(TL) (Kı)	(TL) (Kı)	(TL) (Kı)
26								26
27								27
28	TOPLAM							28
29	SGK Primi (Bağ-Kur veya SSK) + Engellilik İndirimi (***)							29
30	Beyan Edilen Serbest Meslek Kazancı (Beyannamenin 19 No. lu satırına aktarılacaktır.)							30

Yıllık gelir vergisi beyannamesinin ek föyünde yer alan “Serbest Meslek Kazançlarına İlişkin Bildirim” kısmında yer alan 29. satırlardaki indirimler yapıldıktan sonra 30. satıra yazılan tutar daha sonra beyannamenin ön yüzündeki 19. satıra yazılır. Yani “beyan edilecek gelir”e ulaşabilmek için öncelikle serbest meslek kazancından (varsa) SGK - Bağ-Kur primleri ve engellilik indiriminin⁴ düşülmesi gerekmektedir. Görüldüğü üzere, beyanname ekinin 30. satırında da “Beyan Edilen Serbest Meslek Kazancı” olarak belirtilmektedir.

e) Ücretler:

TABLO-8 ÜCRETLERE İLİŞKİN BİLDİRİM

Sıra No.	İşverenin Adı, Soyadı veya Unvanı	Elde Edildiği Süre	Gayrisafi Tutar (1)	İndirimler (2) (***)	Matrah (1-2)	Kesilen Gelir Vergisi (**)
			(TL) (Kı)	(TL) (Kı)	(TL) (Kı)	(TL) (Kı)
31						31
32						32
33						33
34	TOPLAM (Beyannamenin 20 N.lu satırına aktarılacaktır.)					34

Bilindiği üzere, tek işverenden alınan ve tevkif suretiyle vergilendirilen ücretler GVK 86/1b. bendine göre “beyan edilecek gelir”e ulaşılırken toplamaya dahil edilmemekte ve bu ücretlerde gerçek/safi miktarın tespiti için GVK 31. maddesine göre engellilik indirimi ile GVK 63. maddesine göre ödenen emekli aidatı, sigorta primleri, sendika aidatları düşülmektedir. Ancak; GVK 86-1c bendinde yer alan birden fazla işverenden alınan ve GVK 103. maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan sınırı aşan ücret gelirlerinin vergilendirilmesinde Yıllık gelir vergisi beyannamesinin ek föyünde yer alan “Ücretlere İlişkin Bildirim” kısmında yer alan 2. nolu sütunda⁵ yer alan açıklamaya bakıldığında alınan her bir ücret için ayrı ayrı ilgili sütuna yazılması gereken tutarların indirimi yapıldıktan sonra 34. satıra yazılan tutar daha sonra beyannamenin ön yüzündeki 20. satırına yazılır.

⁴ 193 sayılı GVK 89/3.maddesinde serbest meslek kazancı sahipleri engellilik indiriminden hem kendileri hem de bakmakla yükümlü bulundukları kişiler adına yararlanma hakkına sahiptir.

⁵ Bu sütuna engellilik indirimi ile ödenen emekli aidatı, sigorta primleri, sendika aidatı tutarı yazılır.

f) Gayri Menkul Sermaye İratları:

TABLO-9 (*****)											
GAYRİMENKUL SERMAYE İRADINA İLİŞKİN BİLDİRİM (*)											
Sıra No. (1)	Türü (2)	Bulunduğu Adres (3)	Adres Numarası (*****) (4)	Gayrisafi İrat (Hisseye İsbet Eden Tutar) (5)	Kesilen Gelir Vergisi (Hisseye İsbet Eden Tutar) (***) (6)	Vergi Değeri (Hisseye İsbet Eden Tutar) (7)	İradın Elde Edildiği Süre (8)	Pay Oranı (9)			
DİĞER ORTAKLARIN											
	Adı-Soyadı / Unvanı (10)	Vergi Kimlik Numarası (*****)(11)	Pay Oranı (12)	Adı-Soyadı / Unvanı (13)	Vergi Kimlik Numarası (*****)(14)	Pay Oranı (15)	Adı-Soyadı / Unvanı (16)	Vergi Kimlik Numarası (*****)(17)	Pay Oranı (18)		
35	2	3	4	5	5	6	6	7	7	8	9
(1)	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
36	2	3	4	5	5	6	6	7	7	8	9
(1)	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
37	2	3	4	5	5	6	6	7	7	8	9
(1)	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
38	Geçmiş Yıllar Tahsilatı										
39	Gayrisafi İratlar ve Kesilen Gelir Vergisi Toplamları (35+36+37+38)										
40	Vergiden İstisna Edilen Tutar (*****)										
41	Kalan (39-40)										
42	Giderler (Gerçek gider usulünde vergiye tabi kısma isabet eden tutar)										
43	Safi İrat veya Zarar (Beyannamenin 21 No.lu satırına aktarılacaktır.) (41-42)										

Yıllık gelir vergisi beyannamesinin ek föyünde yer alan “Gayrimenkul Sermaye İratlarına İlişkin Bildirim” kısmında yer alan 40. satırlardaki vergiden istisna edilen tutara ilişkin indirim ve varsa gerçek gider usulünü tercih eden mükellefler için 42. satırdaki vergiye tabi kısma isabet eden tutarın indirimi yapıldıktan sonra 43. satıra yazılan tutar daha sonra beyannamenin ön yüzündeki 21. satıra yazılır. Yani “beyan edilecek gelir”e ulaşabilmek için öncelikle gayrimenkul sermaye iradından götürü gider usulünü seçen mükellefler için vergiden istisna edilen tutarın, gerçek gider usulünü seçenler için ise istisnaya tabi kısma isabet eden tutarın düşülmesi gerekmektedir.

g) Menkul Sermaye İratlarında:

TABLO-10 (*)											
MENKUL SERMAYE İRATLARINA İLİŞKİN BİLDİRİM											
Sıra No.	Türü	İradı Sağlayanın Adı, Soyadı veya Unvanı	İradı Sağlayanın Vergi Kimlik No.(**)	Gayrisafi İrat (***)	İstisna Tutarı (****)	İndirilecek Giderler	Safi İrat	Kesilen Gelir Vergisi (*****)			
				(TL) (Kr)	(TL) (Kr)	(TL) (Kr)	(TL) (Kr)	(TL) (Kr)	(TL) (Kr)		
44											
45											
46											
47											
48		TOPLAM									
49		SGK Primi (Bağ-Kur) (*****)									
50		Beyan Edilen Menkul Sermaye İradı (48-49) Beyannamenin 22 No.lu satırına aktarılacaktır.)									

Yıllık gelir vergisi beyannamesinin ek föyünde yer alan “Menkul Sermaye İratlarına İlişkin Bildirim” kısmında yer alan 49. satırdaki Bağ-Kur (SGK) indirimi yapıldıktan sonra 50. satıra yazılan tutar daha

sonra beyannamenin ön yüzündeki 22. satıra yazılır. Yani “beyan edilecek gelir”e ulaşabilmek için öncelikle menkul sermaye iradından Bağkur (SGK) indirim tutarının düşülmesi⁶ gerekmektedir.

TABLO-2		GELİR BİLDİRİMİ									
GELİR UNSURLARI		ZARAR					KAR				
		(Türk Lirası)					(Türk Lirası)				
						(Kr)					(Kr)
17	Ticari Kazançlar										17
18	Zirai Kazançlar										18
19	Serbest Meslek Kazançları										19
20	Ücretler										20
21	Gayrimenkul Sermaye İratları										21
22	Menkul Sermaye İratları										22
23	Diğer Kazanç ve İratlar										23
24	TOPLAM (17+18+19+20+21+22+23)										24
25	ZARAR										25
26	KAR										26
27	Mahsup Edilecek Geçmiş Yıl Zararları Toplamı										27
28	Şahıs Sigorta Primleri (GVK9/1)										28
29	Eğitim ve Sağlık Harcamaları (GVK 89/2)										29
30	Bağış ve Yardımlar (GVK 89/4)										30

Tüm bu tutarlar tespit edilip yıllık gelir vergisi beyannamesinin ön yüzünde yer alan ilgili satırlarla yazıldıktan sonra 24. satırda yer alan toplam meblağın %10'u alınmak suretiyle indirimi yapılabilecek maksimum tutar hesaplanmış olacaktır. Hesaplanan bu tutar 28. satıra yazılmak suretiyle beyan edilecek gelirden cari döneme ilişkin oluşan zararlar ve geçmiş yıllara ilişkin zararlar düşüldükten sonra kalan tutar varsa indirim olarak düşülecek, aksi halde zarar arttırıcı bir indirim hakkı olarak kullanılamayacaktır.

2.3- Harcamanın Türkiye’de Yapılması ve Gelir veya Kurumlar Vergisi Mükellefiyeti Bulunan Gerçek veya Tüzel Kişilerden Alınacak Belgelerle Tevsik Edilmesi Gereklemektedir

İlgili kanun hükmünde de açıkça belirtildiği üzere, harcamanın Türkiye’de yapılmış olması şarttır. Bu hükme göre aşağıda örneklendirilen durumlarda indirimden yararlanmak mümkün değildir,

- Yurt dışı eğitim giderleri ve yurt dışında alınan sağlık hizmetleri,
- Yurt dışından ithal edilen sağlık ve eğitimle ilgili araç-gereç vb. harcamalar
- Gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmayan/vergiden muaf tutulan kişi/kurumlara yapılan harcamalar

⁶ Föyün ilgili bölümünde yer alan 49. nolu satırdaki açıklama dikkate alınarak bu indirimden sadece adi komandit şirketlerin komanditer ortakları, limited şirket ortakları ve anonim şirketlerin kurucu ortakları ile yönetim kurulu ortakları yararlanacaktır.

- Vergisiz/gümrük bölgesi dışı yerlerde yapılan harcamalar (Free shop vb.) şeklinde örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Nitekim 255 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde⁷ yer alan açıklamalar da bu şekildedir, ilgili tebliğe göre; *“yapılan harcamanın bu kişi/kurumlarca düzenlenecek olan belgelerle tevsik edilmesi şartı vardır, sayılan harcamaların vergi indirimine konu olabilmesi için harcamaların Türkiye’de ve gelir veya kurumlar vergisine tabi olan mükelleflerden yapılması gerekmektedir. Diğer bir ifade ile vergi indirimine konu olan harcamaların gelir veya kurumlar vergisine tabi olmayan kişi veya kurumlardan yapılması halinde bu harcamalar, vergi indirimine konu teşkil etmeyecektir.*

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun⁸ 7’nci maddesi veya kendi özel kanunlarında yer alan hükümlerde kurumlar vergisi muafiyeti tanınan kurumlardan yapılan harcamalar, vergi indirimine konu harcama olarak kabul edilmeyecektir. Öte yandan, tüzel kişilikleri itibarıyla kurumlar vergisi mükellefi olmayan dernek ve vakıfların, kurumlar vergisi mükellefi olan iktisadi işletmelerinden sağlanan vergi indirimi-ne konu mal ve hizmetler için yapılan harcamalar vergi indirimine konu olacaktır.”

Bu durumda kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmayan devlet üniversitelerine yapılan öğrenim harcı ödemeleri ve kurumlar vergisinden muaf tutulan vakıf üniversitelerine ödenen tutarlar ilgili madde kapsamında eğitim harcaması olarak dikkate alınamayacaktır.

Yapılan harcamaların belgelendirilmesi ile ilgili olarak ilgili tebliğde yapılan açıklamalara göre ücretliler vergi indirimine konu olan harcamalarını, gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinden alacakları;

- Fatura,
- Serbest meslek makbuzu,
- Perakende satış fişi,
- Ödeme kaydedici cihazlara ait satış (yazar kasa) fişi ile belgelendireceklerdir.

206 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde⁹, kurumlar vergisinden muaf olan kurumların, düzenleyecekleri belgelerde ve ödeme kaydedici cihazlara ait satış (yazar kasa) fişlerinde, “Kurumlar Vergisinden Muaftır” ibaresine yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu ibarenin yer aldığı belgeler, vergi indirimine konu edilmeyecektir.

2.4- Harcamanın Mükellefin Kendisi, Eşi ve Küçük Çocuklarına İlişkin Olarak Yapılan Eğitim ve Sağlık Harcaması Olması Gerekmemektedir

23.10.2012 tarih ve GVK-85/2012-7 sayılı Gelir Vergisi Sirkülerinin (Bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarına ödenen katkı payı ve primlerin vergi matrahının tespitinde indirimi ve elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi konulu Gelir Vergisi Sirküleri) “10. Diğer Hususlar” başlıklı bölümünde “çocuk” veya “küçük çocuk” tabirinden, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukların “eş” tabirinden ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişilerin anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Yine 255 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde yapılan eğitim ve sağlık harcamalarının içeriğinin ne olduğu hakkında aşağıdaki açıklamalara yer verilmiştir;

⁷ 24.12.2004 tarih ve 25680 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 255 seri no.lu GVK Genel Tebliği

⁸ 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, Resmi Gazete Tarihi: 21.06.2006 Sayısı: 26205

⁹ 17.11.1990 tarih ve 20698 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 206 sıra no.lu VUK Genel Tebliği

• Eğitim Giderleri

Eğitim ve öğretim kurumları, anaokulu, kreş ve dershanelere eğitim amacıyla yapılan ödemeler ile eğitim amaçlı kurs ücretleri, okul servis ücretleri, kitap ve kırtasiye alımları için yapılan harcamalar ile öğrencilerin özel yurt ve pansiyonlarda kalmaları durumunda ödenen tutarlar vergi indirimine esas alınacaktır.

Mükellefin çocuğu/çocuklarının kırtasiye, yurt, pansiyon harcamalarının bahsedilen koşulları sağlayacak şekilde belgelendirilmesi ve diğer koşulların da varlığı halinde yapılan harcamalar beyanname düzenlenirken indirim olarak dikkate alınacaktır. Ancak eğitim ve öğretim amaçlı olmayan yüzme kursu, bale kursu, veya devlet yurtlarında kalan çocuk için yapılan ödemelerin ise beyanname üzerinde indirim olarak kabul edilemeyeceği tabiidir.

• Sağlık Giderleri

Teşhis ve/veya tedavi sürecinde yapılan sağlık harcamaları (muayene, tahlil, ameliyat, fizik tedavi ve hastane giderleri ile ilaç, sağlık malzemesi, gözlük ve lens alımları gibi) vergi indirimine konu teşkil edecektir. Bu harcamaların bir kısmının işverenlerce karşılanması halinde, ücretlinin kendisinin karşıladığı harcama tutarı vergi indirimine konu olacaktır.

Teşhis ve tedavi süreci ile ilgili olmayan estetik müdahaleler veya ilaç kapsamında değerlendirilmemesine rağmen eczanelerden alınan kozmetik ürünler sağlık gideri kapsamında dikkate alınmayacaktır.

3- HARCAMALARIN İHTİYARİLİĞİ ve İNDİRİM HAKKI OLARAK KULLANILACAĞI DÖNEM

GVK'nın 89. maddesinin 1. fıkrası hükmünde *"Mükellefler yıllık beyanname ile bildirecekleri gelirlerden aşağıdaki indirimleri yapabilirler"* şeklinde yer alan ifadeye göre, fıkranın alt bentlerinde sayılan harcama kalemlerini istedikleri taktirde ihtiyari olarak indirim konusu yapabileceklerdir. Yani, bu madde hükmü emredici bir hüküm içermediği için, mükelleflerin eğitim ve sağlık harcamalarının yıllık beyanname ile bildirilecek gelirden indirim konusu yapılması tamamen ihtiyaridir.

Mükellefler tarafından yapılan bu harcamaların indirim hakkı olarak kullanılabilme süresi ise harcamanın ilgili olduğu yılın beyanname verme süresi ile sınırlıdır. 249 Seri No.lu Gelir Vergisi Kanun Genel Tebliği¹⁰'nin 7. bölümüne göre, yapılan düzenleme 24.04.2003 tarihinde yürürlüğe girmiş olduğundan, bu tarihten sonra yapılan ve belgelendirilen harcamalar 2003 yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilecek gelirden indirilecektir. Yani, önceki dönemlerle ilişkilendirilmeyeceği gibi, her dönem kendi içinde değerlendirilerek yapılan harcamalar diğer dönemlere sirayet ettirilmeyecek, 2017 takvim yılı içerisinde yapılan bahsi geçen koşulları sağlayan harcamalar 2017 yılına ilişkin beyannameye indirim olarak dikkate alınabilecek ve bir sonraki yılın beyannamesi ile ilişkilendirilmeyecektir.

4- TAM veya DAR MÜKELLEFİYET AÇISINDAN EĞİTİM ve SAĞLIK HARCAMALARININ İNDİRİM HAKKI OLARAK KULLANILMASI

193 sayılı GVK'nın 89. maddesi dikkate alındığında ilgili madde metninde tam veya dar mükellefiyetle ilgili herhangi bir ayırım yapılmamış ve indirim hakkından yararlanabilmek için bahsi geçen koşulların sağlanıp sağlanmadığının tespiti dikkate alınmıştır.

¹⁰ 08.05.2003 tarih ve 25102 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 249 seri no.lu GVK Genel Tebliği

Buna göre, 193 sayılı GVK'nın 86. maddesinde tanımlanan “*toplama yapılmayan haller*”¹¹ dışındaki durumlarda beyanname vermek durumunda olan tam ve dar mükellefler eğitim ve sağlık harcamaları indiriminden kanunda aranan diğer koşulların varlığı halinde faydalanabilecektir.

5- SONUÇ

193 sayılı GVK'nın 89. maddesinde gelir vergisi matrahının tespitinde, beyan edilen gelirin %10'unu aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamalarını, gelirlerinden indirebilme hakkı bulunmaktadır.

Bu sayede nihai tüketici olarak bahsi geçen harcamaları yapan vergi mükelleflerine kanunda yazılı şartları sağlamaları halinde, indirim hakkı tanınarak sosyal devlet ilkesi gereği, devlet vatandaşının yüklendiği giderlerin bir kısmını onunla paylaşmakta ve böylece toplumsal olarak da eğitim teşviki, toplum sağlığının dolaylı yollardan desteklenmesini sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, Resmi Gazete Tarihi: 06.01.1961 Sayısı: 10700
- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, Resmi Gazete Tarihi: 21.06.2006 Sayısı: 26205
- 17.11.1990 tarih ve 20698 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 206 sıra no.lu VUK Genel Tebliği
- 08.05.2003 tarih ve 25102 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 249 seri no.lu GVK Genel Tebliği
- 24.12.2004 tarih ve 25680 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 255 seri no.lu GVK Genel Tebliği
- <http://ivdb.gov.tr/pratik/oranlar/beyannameverme.htm>

¹¹ Toplama yapılmayan haller ile ilgili özet bilgi için <http://ivdb.gov.tr/pratik/oranlar/beyannameverme.htm> adresine bakılabilir.